

JURYRAPPORT

De in het jaar 2016 ontvangen scripties op het gebied van het algemeen bestuursrecht, het ambtenarenrecht en het arbeidsrecht waren beperkt in aantal maar niet van gering niveau. De onderwerpen waren uiteenlopend van aard hetgeen de keuze van de jury van de Jb Maes/Capra Prijs niet eenvoudig heeft gemaakt.

De jury heeft uiteindelijk de masterscriptie van mevrouw mr. L. Couvreur uitverkoren. De titel luidt: "De aansprakelijkheid van Nederlandse multinationals met betrekking tot arbeidsrechtenschendingen in de productieketen". In dit werkstuk heeft mevrouw Couvreur, student aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, een onderzoek ingesteld naar de mogelijkheden van buitenlandse werknemers om Nederlandse multinationals aansprakelijk te houden voor schendingen van arbeidsrechten in de productieketen. Zij is daarbij begeleid door de heer mr. R.F. Hoekstra.

Door de globalisering en om economische redenen worden onderdelen van een productieketen verplaatst naar lagelonenlanden. Lage arbeidskosten en zwakke vakbonden hebben een grote aantrekkingskracht. Fabrieksarbeiders worden aldaar onderbetaald, gediscrimineerd, gedwongen tot lange werkdagen waarbij de arbeid vaak wordt verricht onder ongezonde omstandigheden met soms zelfmoorden tot gevolg. Dit roept de vraag op in hoeverre slachtoffers van arbeidsrechtenschendingen bij de Nederlandse rechter een procedure kunnen aanspannen wegens dergelijke schendingen bij de dochterondernemingen en/of toeleveranciers van de Nederlandse multinational.

De inhoud van de scriptie is de weerslag van uitvoerige literatuurstudie en jurisprudentieonderzoek waarbij mevrouw Couvreur voornamelijk de Nederlandse wet- en regelgeving als uitgangspunt heeft genomen. Daarnaast heeft zij uitgebreid rechtsvergelijking toegepast met de rechtssystemen van de Verenigde Staten en Frankrijk.

Die studie heeft een indrukwekkend resultaat opgeleverd. Het betreft een weerbarstige en gecompliceerde materie die secuur en diepgaand is onderzocht. Er is ruime aandacht besteed aan de sociale, ecologische en economische gevolgen die aan de activiteiten van internationale ondernemingen zijn verbonden. En voor de daaraan in het leven geroepen internationale principes en richtlijnen zoals neergelegd in de UN Guiding Principles, de IAO-verdragen, de OESO-richtlijnen, het UN Global Compact, ISO 26000 en vele andere. Mevrouw Couvreur beperkt zich niet tot uiteenzettingen over de inhoud van deze regels maar geeft inzicht in de wijze waarop en mate waarin deze in de praktijk worden toegepast. Zelfs de Gedragscode van Heineken, die sedert 1 januari 2013 geldt, komt aan bod.

Het belangrijkste deel van de scriptie wordt gevormd door een studie naar de mogelijkheden van bedrijven die arbeidsrechtenschendingen plegen, in rechte aan te spreken. De vraag naar de bevoegdheid van de Nederlandse rechter staat voorop. Op grond van artikel 4 van de Brussel Ibis-Vo wordt die vraag in het algemeen bevestigend beantwoord. Het recht van het land waar de arbeidsrechtenschending zich heeft voorgedaan en de schade is geleden, moet in beginsel worden toegepast. Dat vreemde recht biedt vaak minder goede bescherming aan het buitenlandse slachtoffer. De schrijfster geeft aan in welke gevallen voorzien kan worden in adequate Nederlandse rechtsbescherming maar toont daarbij ook de beperkingen ervan aan.

De rechtssystemen van de Verenigde Staten en Frankrijk kennen minder beperkingen op het gebied van no cure no pay en het bewijsrecht en zijn daardoor meer slachtoffer-vriendelijk.

Als voornaamste conclusie wijst mevrouw Couvreur op het gemis van een wettelijke voor ondernemingen internationaal geldende verplichting tot naleving van arbeids- en andere mensenrechten. Door een dergelijke verplichting in het leven te roepen zal de positie van slachtoffers van arbeidsrechtenschendingen worden versterkt. Mevrouw Couvreur wijst echter ook op daaraan mogelijk verbonden nadelige consequenties voor de lagelonenlanden waaruit blijkt dat zij een evenwichtige scriptie heeft geschreven.

Mevrouw Couvreur heeft een moeilijk thema helder uiteengezet en van alle kanten belicht.

De jury heeft met veel waardering van haar werkstuk kennis genomen en haar met genoegen de Jo Maes/Capra Prijs 2016 toegekend.

De scriptieprijs is aan mevrouw mr. Couvreur uitgereikt te 's-Hertogenbosch op 27 maart 2017.

De jury van de Jo Maes/Capra Prijs,

mr. J.M.M.B. Maes

prof. mr. F.A.M. Stroink

mr. C.P.J. Goorden